

Oikeustapauksia

- Teemana tarjoajan soveltuvuus

Kuntamarkkinat 13.-14.9.2017

hankinta-asiantuntija Olli Jylhä

Tarjoajan soveltuvuus

- Hankintayksikkö voi asettaa vaatimuksia tarjoajan soveltuvuudelle
- Vaatimuksilla hankintayksikkö pyrkii varmistumaan toimittajan kyvystä toteuttaa hankinta
- Vaatimusten tulee liittyä hankinnan kohteeseen ja ne on suhteutettava hankinnan luonteeseen, käyttötarkoitukseen ja laajuuteen
- Hankintayksikön tulee ilmoittaa käyttämänsä vaatimukset hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä
- Hankintayksikön on suljettava tarjouskilpailusta ehdokas tai tarjoaja, joka ei vastaa sen asettamia soveltuvuusvaatimuksia

Tarjoajan soveltuvuus

- EU-kynnysarvot ylittävät hankinnat hankintalain (1397/2016) 80—86 §
 - » EU-kynnysarvon ylittävälle hankintoja koskevat pakolliset ja harkinnanvaraiset poissulkuperusteet 80—81 §
 - » EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa linjataan 84—86 § mukaisesti tarjoajien soveltuvuuden kriteereistä. Vaatimukset voivat koskea ehdokkaiden tai tarjoajien rekisteröitymistä, taloudellista ja rahoituksellista tilannetta sekä teknistä ja ammatillista pätevyyttä koskevia vaatimuksia
- Sosiaali- ja terveystalouden sekä muut erityiset palveluhankinnat (liite E) 114 §
 - » Hankintayksikön tulee soveltaa 80 §:ssä ja se voi soveltaa 81 §:ssä säädettyjä poissulkemisperusteita. Ehdokkaiden ja tarjoajien korjaaviin toimenpiteisiin ja soveltuvuutta koskevien vaatimusten asettamiseen voidaan soveltaa, mitä 82—86 §:ssä säädetään
- Kansallisen kynnysarvon mukaiset kilpailutukset 105 §
 - » Soveltuvuutta koskevien vaatimusten tulee olla oikeassa suhteessa hankinnan kohteeseen
 - » Tarjoajien sulkemisessa tarjouskilpailun ulkopuolelle ja soveltuvuutta koskevien vaatimusten asettamisessa voidaan noudattaa, mitä 80—86 §:ssä säädetään

KHO:2017:70, 1/2

- Hankinnan kohteena asbestisaneeraus
- Kansallinen hankinta, kokonaisarvo 150 000€, kilpailutettu keväällä 2015 (vanha hankintalaki)
- Raaseporin kaupunki sulki Perttelin Sementtivalimo Oy pois sillä perusteella että tarjoajalla ei ollut tarjouspyynnössä vaadittua Suomen Asiakastieto Oy:n Rating Alfa luottoluokitusta A
- Hylätty tarjoaja valitti markkinaoikeuteen. Perusteluna se, että tarjouspyynnössä tarjoajille asetettu luottoluokitusvaatimus on hankintasäännösten vastainen
- Markkinaoikeus hylkäsi valituksen (ks. MAO 667/15)
- MAO:n mukaan hankintayksikön olisi tarjouspyynnössä pitänyt ilmoittaa, että tarjoajalla on mahdollisuus osoittaa taloudellinen kyvykkyytensä myös muilla tavoin

KHO:2017:70, 2/2

- Asia eteni korkeimpaan hallinto-oikeuteen (KHO)
- KHO linjasi, että hankintayksikkö on voinut harkintavaltansa rajoissa asettaa tarjouspyynnössä Suomen Asiakastieto Oy:n Rating Alfa -yritysraportin vähintään luottoluokitusta A koskevan soveltuvuusvaatimuksen
- KHO:n mukaan vaatimusta ei voida pitää myöskään suhteettomana ja siten kilpailua rajoittavana. KHO käytti perusteluna näkökannalleen A-luokituksen täyttävien yritysten suhteellista lukumäärää valittajan toimialalla
- KHO totesi myös, että suoraan hankintalain 58 §:n 2 momentista johtuu (ks. uusi hankintalaki 1397/2016, 85 §), että valittaja olisi voinut osoittaa taloudelliseen ja rahoitukselliseen tilanteeseensa liittyvät tiedot muullakin tavoin kuin esittämällä pyydetyn todistuksen, mikäli yhtiö ei ole hyväksyttävästä syystä voinut toimittaa hankintayksikön vaatimia asiakirjoja

MAO 476/17, 1/2

- Hankinnan kohde: Tuomaanpalon asemakaava-alueen katujen ja vesihuollon rakennusurakka
- Kokonaisarvo 469.293,41 €, kansallinen hankinta, kilpailutettu syksyllä 2016 (vanha hankintalaki)
- Muonion kunta valitsi toimittajaksi Työyhteenliittymä Saran.
- Tarjouspyynnössä on pyydetty tarjoajia toimittamaan referenssikohdeluettelo vastaavista urakoista
- Hävinneen tarjoajan mukaan työyhteenliittymä ei ole täyttänyt tarjoajille asetettua vähimmäisvaatimusta referenssien osalta
- Valittajan mukaan valitulla työyhteenliittymällä ei ollut kokemusta pääurakoitsijana toimimisesta. Lisäksi työyhteenliittymän tarjous oli valittajan mielestä alihintainen (noin 20% halvempi kuin toiseksi halvin tarjous)

MAO 476/17, 2/2

- MAO:n päätös:
 - » Referenssien osalta tarjouspyynnössä ei ole:
 - Tarkkoja vaatimuksia hyväksyttävälle referenssikohteille esimerkiksi referenssien määrän osalta
 - Ei ole myöskään asetettu vaatimusta siitä, että tarjoajan olisi tullut toimia pääurakoitsijana kyseisissä referenssikohteissa
- Hankintayksikkö on voinut harkintavaltansa puitteissa arvioida, että voittaneen tarjoajan ilmoittamissa referensseissä on ollut kyse vastaavanlaisista urakoista
- Hankintayksikkö on harkintavaltansa puitteissa voinut arvioida, että työyhteenniittymä voi toteuttaa tarjouspyynnön kohteena olevan rakennusurakan tarjouksen mukaisella hinnalla

- Tapauksessa kyse myös poikkeuksellisen alhaisesta tarjoushinnasta
 - » Huomio: uuden hankintalain myötä EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa hankintayksikön on vaadittava tarjoajalta selvitys tarjouksen hinnoista tai kustannuksista, jos tarjous vaikuttaa poikkeuksellisen alhaiselta (1397/2016, 96 §)

MAO 634/16

- Tulli kilpailutti neuvottelumenettelyllä tulliselvitys- ja tariffijärjestelmän
- Tulli hylkäsi European Dynamics Luxembourg SA:n ja Affecto Finland Oy:n muodostaman ryhmittymän osallistumishakemuksen
- Ennakoitu arvo 20.000.000–30.000.000 euroa, EU-hankinta, kilpailutettu syystalvella 2015 (vanha hankintalaki)
- Hankintayksikkö on etukäteen kartoittanut markkinoita ja sen perusteella todennut, että järjestelmää pystyy toimittamaan 4-5 tarjoajaa
- Hankintayksikkö on voinut vaatia kokonaistoimitusta pyydetyistä järjestelmistä. Eli vaikka yhteenliittymällä on ollut osatoimitukset järjestelmästä, ei sitä voida pitää riittävänä referenssinä

Lopputulos

- Asetetut vaatimukset olivat kohtuulliset hankinnan kokoon ja tyyppiin nähden. Hankintayksikön käymällä teknisellä vuoropuhelulla oli varmistettu riittävä kykenevien tarjoajien määrä. Hankintayksikön harkintavallassa oli hylätä yhteenliittymän tarjous

Yhteenvetoa

- Tarjoajan soveltuvuudessa markkinaoikeuteen päätyneet tapaukset käsittelivät pääsääntöisesti tarjoajille asetettuja referenssivaatimuksia, teknisiä vaatimuksia, puutteita asiasisällössä ja taloudellisia vaatimuksia
- Useissa tapauksissa vedottiin siihen, että hankintayksikkö on rikkonut joko syrjimättömyyden suhteellisuuden tai tasapuolisuuden periaatteita